

Verlag van bevindingen 2020

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland

9 juni 2021

Aan het algemeen bestuur van
de Gemeenschappelijke regeling
Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
Postbus 558
2300 AN LEIDEN

Datum:
09-06-2021

Behandeld door:
drs. M.E. Dubbelman RA

Ons kenmerk:
21035

Onderwerp:
Verslag van bevindingen 2020

Geacht bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2020 voor de Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland uitgevoerd.
Dit verslag bevat onze bevindingen en aanbevelingen.

Publiek Belang Accountants B.V.

drs. R.D.H. Killeen RA MGA

Bijlage: 1

Verslag van bevindingen 2020

Uw opdracht aan ons

U heeft ons met de brief van 10 juli 2020 opdracht gegeven voor de jaarrekeningcontrole 2020. U ontvangt onze controleverklaring bij uw jaarrekening 2020 afzonderlijk. Op grond van de wet bevat dit verslag onze bevindingen over de inrichting van uw financiële beheer en financiële organisatie en de mate waarin deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Wij informeren u over (eventuele) afwijkingen en onrechtmatigheden in de jaarrekening en geven adviezen die bijdragen aan het uitvoeren van uw toezichthoudende taak. Voor de rapportage van bevindingen heeft uw bestuur de ondergrens op € 25.000 gesteld.

Bestuurlijke samenvatting

De belangrijkste bevindingen vanuit onze controle zijn:

- Uw medewerkers hebben het jaarrekeningproces goed voorbereid en hebben onze controle deskundig begeleid. Hierdoor is het controleproces soepel verlopen.
- De jaarrekening is informatief, voldoet aan verslaggevingsregels en is vrij van materiele afwijkingen of onzekerheden.
- De interne controle van uw bijzondere regelingen is goed uitgevoerd. Vervroegen van deze interne controle zal de samenloop met de jaarrekeningcontrole verminderen. Enkele aandachtspunten rondom de bijzondere regelingen lichten wij toe in dit verslag.
- Tekortkomingen in de IT-omgeving bij Servicepunt 71 maakten extra controle nodig van de inkoopkosten en subsidie- en bijdrageverstrekkingen. Uit deze controle blijken geen fouten, maar de documentatie van inkoopcontracten en prestatieleveringsdocumentatie moet beter op orde zijn voordat wordt betaald. Dit vermindert het risico op onjuiste betalingen.
- Het salarisproces is net als andere jaren goed op orde.
- De accountant van het Servicepunt 71 controleert minder deelprocessen dan in eerdere jaren. Een nadere toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf interne beheersing. Dit stelt hogere eisen aan de controles binnen Holland Rijnland. Wij raden aan om de aansluiting te beschrijven tussen uw eigen interne beheersing en die van uw Servicepunt 71.

Dit verslag van bevindingen bevat onze controlebevindingen en tevens suggesties en aanbevelingen die Holland Rijnland in staat stellen om verder te bouwen aan de interne beheersing.

Verslaggeving

Uw jaarstukken zijn goed leesbaar en zijn kort na afloop van het boekjaar beschikbaar

De oplevering van de concept-jaarstukken 2020 heeft opnieuw in goede samenwerking met uw organisatie en SP71 plaatsgevonden. Bij aanvang van onze jaarrekeningcontrole waren de jaarstukken en de benodigde onderbouwingen van jaarrekeningposten beschikbaar. Ondanks dat de controle volledig op afstand is uitgevoerd, is de controle van de jaarrekening soepel verlopen. De jaarstukken van Holland Rijnland geven een informatief beeld van het boekjaar 2020 in overeenstemming met de verslaggevingsregels van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Verslag van bevindingen 2020

Interne beheersing

De kwaliteit van bedrijfsprocessen vraagt de aandacht

Servicepunt 71 (verder: SP71) voert belangrijke delen uit van uw bedrijfsvoering. Over de kwaliteit van de processen ontvangt u jaarlijks een tussentijds rapport en eindrapport van de accountant van SP71. Deze rapportage is over 2020 beperkt tot de onderdelen Rekeningschema Decade, Crediteurenbeheer, Betalingsverkeer, Purchase2Pay en Personele lasten. De voor Holland Rijnland relevante processen Purchase 2 Pay en Crediteurenbeheer kenden over 2020 tekortkomingen. De accountant van SP71 heeft in het eindrapport (concept van 24 maart 2021) aangegeven dat door het uitvoeren van gegevensgerichte controlewerkzaamheden de beheersdoelstellingen alsnog zijn bereikt. Aanvullend worden risico's gesignaleerd voor het back-up & recoveryproces. Dit kan betekenen dat informatie kwijtraakt bij een calamiteit zoals een hack.

Omdat de accountant van het SP71 minder deelprocessen controleert dan in eerdere jaren, stelt dit hogere eisen aan de controles binnen Holland Rijnland. De interne beheersing van Holland Rijnland dient een aantal aspecten af te dekken, die geen onderdeel (meer) zijn van de controles bij SP71, zoals:

- De naleving van functiescheidingen in het inkoopproces (vier-ogenprincipe).
- De volledigheid van de aangeleverde personele mutaties.
- De juistheid en volledigheid van de verantwoording van gewerkte uren.
- De verwerking van overige mutaties, zoals begrotingswijzigingen en memoriaalboekingen
- De naleving van (Europese) aanbestedingsregels.

Wij raden aan om de aansluiting te beschrijven tussen uw eigen interne beheersing en die van SP71. Dit voorkomt hiaten in de interne beheersing omdat ten onrechte wordt verondersteld dat SP71 controles uitvoert.

Betere afspraken nodig over de onderbouwing van inkopen en bijdragen

Door de tekortkomingen in het inkopen- en bijdragenproces hebben wij in goed overleg met uw medewerkers onze controle aangepast door minder te steunen op de processen binnen SP71 en door meer gegevensgerichte controles uit te voeren.

De aanvullende steekproef op de inkoopkosten en bijdragen is intensief en vraagt veel tijd. Onderliggende contracten en de documentatie van geleverde prestaties kwamen in veel gevallen pas na veel inspanningen beschikbaar. Dit kan er op wijzen dat deze informatie niet of minder beschikbaar was op het moment dat facturen intern werden gecontroleerd voorafgaand aan de betaling. Dit doet zich breed voor binnen uw organisatie en is niet beperkt tot één of enkele budgethouders. Om het risico van onjuiste betalingen te beperken is het nodig dat de directie met de budgethouders afspraken maakt over betere onderbouwing van lasten, zodat een cultuur ontstaat die bijdraagt aan een hoger controlebewustzijn.

Na afronding van de interne controle en onze accountantscontrole resteren beperkte afwijkingen en onzekerheden, die door hun omvang geen invloed hebben op de strekking van onze controleverklaring.

Het salarisproces is goed op orde

De salariskosten van uw medewerkers zijn een belangrijk deel van de totale kosten van Holland Rijnland. Met SP71 hebben wij goede afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van informatie. De controle op de salarissen was net als eerdere jaren goed voorbereid en is efficiënt verlopen. Uit de controle van de salarissen blijken geen afwijkingen.

Verslag van bevindingen 2020

Bijzondere regelingen

Algemeen

Holland Rijnland kenmerkt zich als expertise centrum voor de gemeenten door uitvoering te geven aan veel bijzondere regelingen zoals, Cofinanciering, RMC, Gedragsbeïnvloeding, CVV, RIF, Leader. Omdat Holland Rijnland deze regelingen uitvoert, hoeven de gemeenten zich de vaak gedetailleerde regelgeving en specifieke verantwoordings-eisen niet eigen te maken. Omdat deze regelingen geen onderdeel zijn van het intern controleplan van SP71 voor de controle van de bedrijfsvoeringsprocessen, hebben Holland Rijnland en SP71 hierover aanvullende afspraken gemaakt. De kwaliteit en documentatie van de controles van de bijzondere regelingen is in 2020 duidelijk verbeterd ten opzichte van 2019. Vroegere uitvoering van deze controles in het jaar beperkt de samenloop van deze interne controles met het jaarrekeningtraject. Dit vermindert de werkdruk voor uw medewerkers en ons tijdens de jaarrekeningcontrole.

Over onze bevindingen ten aanzien van de bijzondere regelingen merken wij het volgende op.

Gedragsbeïnvloeding

Holland Rijnland voert samen met de gemeenten projecten uit die bijdragen aan verkeersveiligheid. Voor 2020 en 2021 ontvangt Holland Rijnland ruim eur 1,5 miljoen van de Provincie Zuid-Holland als dekking voor de projectkosten. Het project omvat meer dan 100 deelprojecten van veelal beperkte financiële omvang. De provincie stelt gedetailleerde eisen aan de declaratie van kosten. Dit maakt administratievevoering en interne controle intensief en foutgevoelig. Uw medewerker die dit project coördineert doet dat al jaren en zeer nauwgezet. Hierdoor is Holland Rijnland de afgelopen jaren in staat geweest om de subsidie succesvol te declareren.

Een aandachtspunt is dat tussentijdse projectwijzigingen aan de provincie moeten worden gemeld. Dat is niet gedaan over de periode 2017-2019, terwijl sprake was van aanzienlijke onderbesteding. De provincie heeft aangegeven bij herhaling de subsidie te korten. Ook over de projectperiode 2020-2021 bestaat het risico op onderschrijding. Wij raden aan om wijzigingen tijdig te melden om korting te voorkomen.

Daarnaast is het zinvol om met de provincie te overleggen over vereenvoudiging van de regeling. Door de huidige strenge eisen zien, zo begrijpen wij, veel gemeenten af van deelname aan het project. Een ander punt van overleg met de provincie betreft de publiciteitseis. Het is onduidelijk of de manier waarop Holland Rijnland via de eigen website op generieke wijze invulling geeft aan de publiciteitseis toereikend is, of dat ook publiciteit nodig is bij elk afzonderlijk project. Om discussie achteraf te voorkomen, raden wij aan om voor het einde van de subsidieperiode tot overeenstemming te komen met de provincie over de manier waarop Holland Rijnland de publiciteitseis invult.

Regionale meld- en coördinatiefunctie en kwalificatieplicht (RMC)

Het Regionaal bureau leerplicht is onderdeel van Holland Rijnland en voert de RMC en Kwalificatieplicht regeling uit. Holland Rijnland ontving van de gemeente Leiden ruim eur 900.000 en legt verantwoording af over de besteding. Deze verantwoording is gebaseerd op gewerkte uren die de medewerkers registreren in het tijdregistratiesysteem TIM. Volgens uw procedures dient de leidinggevende deze uren voldoende frequent te controleren en in TIM te autoriseren.

Vrijwel alle uren over het jaar 2020 zijn begin januari 2021 in één keer geautoriseerd. De leidinggevende geeft aan dat hieraan efficiëntie overwegingen ten grondslag liggen, maar dat de tijdregistratie gedurende het jaar wel periodiek is beoordeeld. Achteraf is dit niet meer vast te stellen. Hierdoor kunt u niet steunen op de betrouwbaarheid van de tijdregistratie en zijn andere meer

---

Verlag van bevindingen 2020

---

gedetailleerde controles uitgevoerd. Wij adviseren om uren voldoende frequent te controleren en te autoriseren. Dit draagt bij aan de betrouwbaarheid van de declaratie bij de gemeente Leiden.

Leader

Over de jaren 2017 tot en met 2023 ontvangt Holland Rijnland bijna eur 600.000 subsidie van de Provincie Zuid-Holland voor het Leader-project 'Op weg naar een healthy region'. Sinds 2018 heeft Holland Rijnland geen subsidie ontvangen, omdat Holland Rijnland de afrekening over 2018 pas in juni 2020 heeft ingediend. Wij hebben vastgesteld dat het recht op te ontvangen subsidie over de jaren 2018, 2019 en 2020 wel goed in de jaarrekening van Holland Rijnland als vordering op de provincie is opgenomen. Over 2019 was op het moment van uitvoeren van onze controle nog geen afrekening bij de provincie ingediend. Wij adviseren om korter na afloop van het jaar de subsidiedeclaratie op te stellen en in te dienen bij de provincie. Dit vermindert het risico dat de subsidie niet succesvol kan worden gedeclareerd. Overigens is de publiciteitseis bij dit project wel goed ingevuld.

RIF

De jaarlijkse bestedingen in het kader van het Regionaal Investeringsfonds (RIF) worden gedeeltelijk verantwoord via het overzicht van baten en lasten. Dit betreft de bestedingen in het kader van het groenprogramma. In 2020 zijn de lasten van het groenprogramma, in overeenstemming met een wijziging in het BBV, op basis van voortgang toegerekend aan het lopend boekjaar. Tot en met 2019 vond toerekening aan de jaren plaats op basis van het betalingsritme. Het effect van deze verantwoordingswijze leidt tot extra lasten in 2020 tot een bedrag van circa € 3,3 miljoen. Omdat deze lasten direct worden gedekt met baten uit de beschikbare RIF-gelden is sprake van een resultaatneutraal effect. Door deze verantwoordingswijze bestaat wel een beter inzicht in de voortgang van de verschillende projecten.

CVV

Holland Rijnland heeft in 2020 Coronasteun betaald aan de aanbieder van collectief vraagafhankelijk vervoer. In de jaarrekening is verondersteld dat de betaalde coronasteun als subsidiabel kan worden aangemerkt. In totaal is er een subsidiebate verantwoord van €345.000. Hiervan heeft €140.283 geen betrekking op gereden ritten. De provincie Zuid-Holland is voornemens dit onder de voorwaarden die zij gesteld hebben in hun Algemene Subsidieverordening te vergoeden, maar de afrekening kan nog niet opgesteld en afgehandeld worden waardoor het derhalve niet zeker is of het wordt vergoed. Tevens wordt met de provincie overleg gevoerd over de vergoeding van meerkosten in verband met Coronasteun.

Afhankelijk van de financieringsconstructie en/of het contract met de vervoerder kan er bij het betalen van continuïteitsbijdragen sprake zijn van staatssteun, omdat dit gedeeltelijk compensatie betreft voor niet geleverde diensten. Om gemeenten te ondersteunen heeft het Rijk voor Doelgroepenvervoer I, periode maart-juni 2020 en Doelgroepenvervoer II, periode juli- half oktober 2020 meldingen van staatssteun bij de Europese Commissie (EC) gedaan. De EC heeft deze meldingen goedgekeurd.

Als het kader van de goedkeuringen wordt gevolgd, is geen melding per gemeente nodig. Wij adviseren u de door Holland Rijnland verleende steunmaatregelen te toetsen aan de gestelde voorwaarden om vast te stellen of sprake is van staatsteun en zo ja, of dit kwalificeert als geoorloofde staatssteun.

Voor Fase III (periode 13 oktober 2020 tot en met 31 december 2020) en verder hebben VNG en Rijk afgesproken dat een nieuwe gezamenlijke melding aan de EC wordt gedaan.

Verslag van bevindingen 2020

Frauderisico-analyse

Uw frauderisicoanalyse is geactualiseerd

Begin 2020 heeft uw organisatie de frauderisicoanalyse geactualiseerd. De frauderisicoanalyse geeft inzicht in de mogelijke frauderisico's voor Holland Rijnland en benoemt de beheersmaatregelen die de gevolgen van frauderisico's zoveel mogelijk moeten beperken. De frauderisicoanalyse is behandeld in het dagelijks bestuur. Door de frauderisicoanalyse wordt een nadrukkelijker onderdeel van uw interne beheersing door deze, en de daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen, periodiek te agenderen in directie, dagelijks bestuur en auditcommissie.

Rechtmatigheid

Uw normenkader is actueel

Voor de controle op de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties is aan uw algemeen bestuur over 2020 een geactualiseerd normenkader ter kennisneming aangeboden. Het normenkader bevat naast de actuele wet- en regelgeving met financiële consequenties ook toepasselijke interne regelgeving, zoals verordeningen.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat voor belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig tot besluitvorming en begrotingswijziging kan worden gekomen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. De accountant moet in het accountantsverslag deze kostenoverschrijdingen aan de orde stellen. In de jaarrekening 2020 van Holland Rijnland is sprake van begrotingsoverschrijdingen (van de lasten) op het programma Domein 1 (Ruimte en Energie) en op het onderdeel Domein 4 (Organisatie en samenwerking/Overhead).

Deze overschrijdingen zijn herkenbaar in de jaarrekening opgenomen en passen binnen de beleidskaders, maar dienen nog wel door het algemeen bestuur te worden geautoriseerd (door vaststelling van de jaarrekening).

Schatkistbankieren

Zoals toegelicht in uw jaarstukken overschrijdt Holland Rijnland de drempelwaarde voor schatkistbankieren over geheel 2020. De overschrijdingen worden veroorzaakt doordat de middelen voor jeugdzorg, waarvoor Holland Rijnland de kassiersfunctie vervult, geen onderdeel uitmaken van de begroting van Holland Rijnland en daarom geen onderdeel vormen van de grondslag voor berekening van de drempelwaarde. De overschrijding van de drempelwaarde weegt niet mee in ons oordeel over de rechtmatigheid.

Vanaf 2021

Naar huidige verwachting dient het dagelijks bestuur met ingang van 2021 een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. De bedoeling is dat het algemeen bestuur meer inhoudelijk met het dagelijks bestuur spreekt over de bevindingen ten aanzien van

---

Verlag van bevindingen 2020

---

rechtmatigheid. De Commissie BBV heeft een modelrechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd, die door het dagelijks bestuur opgenomen moeten worden in de jaarrekening, op het moment dat de wetgeving is aangepast.

Uw organisatie richt vervolgens een proces in waarbij het dagelijks bestuur zelf tot een oordeel komt over de financiële rechtmatigheid van transacties. Dit betekent onder meer dat het dagelijks bestuur uw algemeen bestuur informeert over het toepasselijk normenkader, het dagelijks bestuur hieraan toetst en eventuele rechtmatigheidsfouten en onzekerheden rapporteert en dat de accountant de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur betreft bij het accountantsoordeel over de jaarrekening.

De commissie Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft een notitie geschreven, waarin de gevolgen voor de accountantscontrole en de interne beheersing en interne controle bij decentrale overheden op hoofdlijnen worden geschetst. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar deze notitie. Wij merken op dat de beroepsorganisatie van accountants (NBA) ingrijpend commentaar heeft gegeven op deze notitie. Op dit moment is nog niet duidelijk of de notitie inhoudelijk wordt aangepast waardoor de reikwijdte van de interne controle op rechtmatigheid wordt uitgebreid.

Vooruitlopend hierop adviseren wij om uw beleid dat Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) moet tegengaan, te vertalen in interne regelgeving. Dit wordt met ingang van 2021 een nadrukkelijker aspect van de interne controle op rechtmatigheid.

Onze risicoanalyse en controlewerkzaamheden

De controlestandaarden schrijven voor dat wij u informeren over de belangrijkste risico's die wij bij onze controle onderkennen. Onze controle heeft zich gericht op de betrouwbaarheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. Naast gebruikelijke controlerisico's, zoals de volledigheid van opbrengsten, de juistheid van kosten en het voldoen aan verslaggevingsregels, geven wij in het bijzonder aandacht aan de risico's die samenhangen met doorbreking van functiescheiding door de leiding.

Onze risicoanalyse

In oktober 2020 hebben wij onze risicoanalyse gedeeld met de Auditcommissie. Onze controle richt zich in het bijzonder op:

- Rechtmatigheid van de aanbestedingen
- Juistheid van kosten: aannemelijkheid van prestatielevering en aansluiting van de gefactureerde bedragen op de verstrekte opdrachten
- Juistheid van toerekening van kosten TWO
- Juistheid van personele lasten
- Juistheid van lasten RIF, RMC, Cofinancieringsfonds, Gedragsbeïnvloeding, CVV/Regiotaxi, Leader
- Juistheid en volledigheid van de afrekening met de gemeenten
- Doorbreking van interne beheersing door het management
- Voldoen aan de verslaggevingsregels van het BBV en de juistheid van de WNT-verantwoording

In dit verslag hebben wij u geïnformeerd over de uitkomsten van onze werkzaamheden.

Verslag van bevindingen 2020

Onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en opsporen van fraude berust bij degenen die belast zijn met governance en bij de directie. Het is onze verantwoordelijkheid om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten.

Omdat onze controle niet bestond uit een uitvoerige controle van alle transacties, die nodig zou zijn om fouten of fraude aan het licht te brengen, kan het zijn dat bij onze controlewerkzaamheden geen materiële fraude is geconstateerd. Al wordt door effectieve interne beheersingsmaatregelen de kans dat fouten of fraude voorkomen en onopgemerkt blijven, kleiner, die mogelijkheid wordt niet uitgesloten. Daarom kunnen wij niet garanderen dat eventuele fouten of fraude worden ontdekt.

Tegen de achtergrond van het frauderisico werden controlewerkzaamheden uitgevoerd

Zoals overeengekomen in onze controleaanpak omvatten onze werkzaamheden onder meer besprekingen met bestuur, directie en (concern)control over de interne beheersingsmaatregelen, managementschattingen, bijzondere transacties buiten de normale gang van zaken, de Wet Normering Topinkomens en memoriaal boekingen.

Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Navragen of sprake is van bekende fraudesignalen of fraudegevallen bij management en bestuur
- Het evalueren van de organisatie- en governance structuur, de interne beheermaatregelen, de informatiesystemen en cultuur en gedrag in relatie tot fraude.
- Het aanbrengen van onvoorspelbaarheid in onze controlewerkzaamheden
- Het evalueren van de rationaliteit van eventuele belangrijke ongebruikelijke transacties en het beoordelen van schattingen.
- Het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden op de naleving van de Europese aanbestedingsregels en steekproefsgewijs vaststellen dat aan de verantwoorde inkopen geleverde prestaties ten grondslag liggen
- Het beoordelen van de aard van hoger-risicojournaalposten en overige aanpassingen in de administratie en het evalueren van de belangrijkste oordeelsvormingen en veronderstellingen voor een mogelijke tendentie door Holland Rijnland. Bij identificatie van onverwachte journaalposten hebben wij aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden omvatten ook het testen van transacties op basis van brondocumenten.
- Het zorgen voor een professioneel kritische instelling van ons team.

Tijdens onze controle van de jaarrekening 2020 zijn geen aanwijzingen voor fraude gesignaleerd

---

Overige

Verwerking boekjaar overstijgende subsidies

Holland Rijnland verstrekt subsidies die boekjaar overschrijdend zijn. Vaak gelden voorwaarden zoals het doen van tegenprestaties. In 2020 heeft de Commissie BBV aangegeven in welke situatie de last die samenhangt met dergelijke subsidies in één keer moet worden genomen in het jaar waarin de meerjarige subsidie wordt toegekend en wanneer de lasten worden toegerekend aan de jaren waarin de prestaties worden geleverd. Op hoofdlijnen is geregeld dat de last wordt verantwoord in het jaar waarin de subsidieontvanger start met de uitvoering van de activiteiten op basis van de startdatum van de projectperiode in de subsidieverleningsbeschikking, tenzij:

Verslag van bevindingen 2020

- De verstrekte subsidie een boekjaar/exploitatiesubsidie betreft: uit de subsidiebeschikking blijkt onomstotelijk dat de activiteiten waarvoor de subsidie wordt verleend in één of meerdere volgende jaren zal plaatsvinden.
- De verstrekte subsidie een projectsubsidie betreft, het individuele subsidiebedrag het gedefinieerde grensbedrag overschrijdt en die boekjaar overschrijdend is.

Het algemeen bestuur stelt dit grensbedrag vast op een bedrag dat ligt tussen 0 en 0,25% van de totale lasten. Een verstrekte projectsubsidie zoals bedoeld onder het tweede aandachtspunt, wordt bij afgifte van de subsidieverleningsbeschikking op basis van het bestedingsritme van de begrote jaarlijkse kosten zoals opgenomen in de subsidieverleningsbeschikking, toegerekend aan de betreffende boekjaren.

Dit betekent dat het algemeen bestuur moet besluiten over de wenselijkheid van het toepassen van de mogelijkheid om lasten van meerjarige project- of exploitatiesubsidies ineens te nemen en over de hoogte van het grensbedrag dat daarvoor geldt. Wij adviseren om het effect van deze uitspraak van de Commissie BBV op de toerekening van lasten aan jaren te inventariseren.

Tijdbesteding

Eén van de maatregelen van onze beroepsgroep voor verdere verbetering van de kwaliteit van de accountantscontrole is dat de accountant aan het toezichthoudend orgaan van de gecontroleerde rechtspersoon rapporteert hoeveel uren hij verwacht te besteden en daadwerkelijk heeft besteed aan de uitvoering van de jaarrekeningcontrole. In overeenstemming met deze maatregel hebben wij onderstaand de geraamde tijdbesteding weergegeven ten opzichte van de werkelijke tijdbesteding.

Hieruit blijkt dat de realisatie dicht bij de begroting ligt. Dit komt door het soepele jaarrekeningtraject. De begroting bevatte niet de tijd voor de extra inkoopcontroles. Om de vergelijkbaarheid te bevorderen bevat de werkelijke urenbesteding deze uren ook niet.

Functieniveau	Begrote uren	Werkelijk bestede uren
Eindverantwoordelijk accountants	84	116
Managers	108	98
Overige medewerkers en specialisten	48	42
Totaal	240	256

Bijlage 1: De opdracht die u ons heeft verstrekt

Binnen het kader van de overeenkomst tussen Holland Rijnland en Publiek Belang Accountants B.V. tot het controleren van uw jaarrekening bevestigen wij formeel elk jaar de onderlinge afspraken met een opdrachtbevestiging. Met de opdrachtbevestiging heeft uw secretaris-directeur namens het algemeen bestuur ons op meer gedetailleerde wijze opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle ook zijn geen meningsverschillen met het management geweest. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke auditplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voldoende voor de doelstelling van onze controle.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening. Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als gemeenschappelijke regeling (verder GR) mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw GR en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim-controle

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat de opgeleverde informatie betrouwbaar is, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de procesrisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is een managementletter met daarin opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel over de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften, of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft en of de baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van rechtmatigheid zoals opgenomen in uw controleprotocol. Ook stellen wij vast dat de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de door het algemeen bestuur vastgestelde materialiteitsgrenzen.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en een verslag van bevindingen. In het verslag van bevindingen rapporteren wij fouten en onzekerheden die de vastgestelde rapporteringstolerantie overschrijden en aangelegenheden waarvan wij vinden dat deze voldoende belangrijk zijn om aan uw algemeen bestuur te rapporteren.